

Професійна дисципліна за вибором 2

Банківські операції / Операції банків та небанківських кредитних установ

Банківські операції

Тип	Професійної та практичної підготовки за вибором студента
Код	К-34
Семестр	5
Загальна кількість кредитів/годин:	3 кредита / 90 год
Форма контролю	Залік
Викладач	к.е.н., Карпова Т.С.
Необхідні обов'язкові попередні та супутні навчальні дисципліни:	«Гроші та кредит», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Фінанси» Супутніми дисциплінами є «Гроші та кредит», «Фінанси»
Місце у структурно-логічній схемі:	К-34 викладається на третьому році навчання
Форми навчання:	лекції, практичні заняття, самостійна робота
Критерії оцінювання:	поточний контроль – 100 балів
Мова викладання:	українська

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Депозитні операції банків (загальна характеристика банківських ресурсів; власний капітал банку, його склад і структура; депозити й вклади як основне джерело формування депозитних ресурсів банку; види депозитів комерційного банку, їх класифікація і особливості; поняття діяльності та депозитної політики банку; документальне оформлення операцій банку з залучення коштів у депозити; характеристика коштів на поточних рахунках; строкові депозити комерційних банків і форми їхнього залучення; основи формування і використання коштів Фонду гарантування вкладів фізичних осіб; інші форми страхування депозитів).

Кредитні операції банків (поняття «кредитна операція банку», «кредитор», «позичальник», «об'єкт кредиту»; класифікація короткострокових кредитів; основи діяльності та кредитної політики банку і принципи кредитування; форми забезпечення зворотності банківських позичок; застава, її види та характеристика; гарантія і порука як форми забезпечення банківських позик; страхування ризику неповернення кредиту позичальником; бланкові позички й умови їхнього надання; плата за банківський кредит і її диференціація; відсоток за кредит і фактори, що визначають рівень процентної ставки; кредитний договір; організація кредитного процесу в банку; загальний порядок видачі і способи погашення позичок; особливості організації кредитування на основі кредитної лінії; консорціумне кредитування, його сутність, види і роль у рішенні проблем видачі великих кредитів і мінімізації ризику неповернення позички позичальником; овердрафтне кредитування, його сутність).

Операції банків з готівкою (порядок організації готівково-грошових розрахунків у національній валюті в Україні; порушення касової дисципліни на підприємствах та відповідальність за ці порушення; організація касових операцій в установах банку, зміст касових операцій; порядок роботи прибуткової, видаткової, вечірньої кас і каси перерахунку; порядок приймання і видачі готівкових коштів касами банку; основні прибуткові та видаткові касові документи, вимоги до їх оформлення).

Безготівкові розрахунки комерційних банків (платіжна система і платіжні інструменти; етапи організації розрахунково-касових операцій; основні елементи платіжної системи; ризики, що притаманні платіжній системі; члени та учасники платіжної системи; порядок відкриття та ведення банківського рахунків, їх види і характеристика; перелік документів, які необхідні для відкриття поточних, депозитних (вкладних) рахунків юридичних та фізичних осіб; порядок закриття рахунків юридичних і фізичних осіб; перелік документів, які необхідні для закриття поточних, депозитних (вкладних) рахунків юридичних та фізичних осіб; принципи організації безготівкових розрахунків і відповідальність платників і банків за дотриманням платіжної дисципліни та своєчасним здійсненням розрахункових операцій; міжбанківські розрахунки в Україні: зміст і принципи організації; регулювання міжбанківських розрахунків в Україні та порядку виконання міжбанківського переказу коштів в Україні).

Операції банків з електронними грошима (поняття та види електронних грошей; операції банків з платіжними картками; механізм організації безготівкових розрахунків з використанням пластикової картки в розвиненій платіжній системі).

Операції комерційних банків з вексями (розрахунки з використанням векселя; операції банків по оплаті векселів; інкасування векселів, його сутність і основи організації; домициляція векселів і способи її організації; авальювання векселя, його особливості як гарантійної послуги банку; кредитні операції банків з вексями; надання кредиту під заставу векселя; дисконт векселя і його види; суть безобігового дисконту векселя й обліку з реверсом; порядок обліку дисконту по вексях і віднесення його суми на доходи банку).

Міжнародні розрахункові операції (визначення сутності та специфіки міжнародних розрахунків; поняття та зміст зовнішньоекономічного контракту (договору); валютно-фінансові та платіжні умови контракту, характеристика їх основних елементів; документарні та не документарні форми міжнародних розрахунків; необхідність, порядок встановлення та види кореспондентських відносин банків; поняття та види ризиків в зовнішньоекономічних операціях, способи їх нівелювання; характеристика та механізм використання засобів платежів у міжнародних розрахунках – векселів, чеків і платіжних доручень; банківський переказ як засіб платежів у міжнародних розрахунках; типи й види банківських гарантій).

Нетрадиційні операції банків (банківські послуги і їхні види; факторингові операції, їх сутність і організації; види договорів на факторингове обслуговування; лізинг як форма фінансово-кредитних відносин; види і форми лізингу; учасники лізингу; основні елементи лізингових операцій; довірчі (трастові) операції банків для фізичних і юридичних осіб; гарантійні, посередницькі, інформаційні і консультаційні послуги банків, їхня характеристика і роль; організація послуг зі зберігання цінностей; основи організації і механізм здійснення форфейтингових операцій; характеристика операцій банку з дорогоцінними металами).

Програмні результати навчання визначені в освітній програмі:

Вміння виявити особливості фінансово-економічних процесів у сфері грошових, фінансових і кредитних відносин, що відбуваються на макро- і мікрорівнях та їх можливий вплив на фінансову діяльність **(ПРН2)**.

Здатність аналізувати, оцінювати фінансовий стан підприємств, комерційних банків, страхових компаній та інших фінансово-кредитних установ **(ПРН14)**.

Показати належний рівень знань у сфері фінансів, банківської справи та страхування, розуміння принципів фінансової науки, особливостей функціонування фінансових систем, фінансової термінології **(ПРН19)**.

Виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування **(ПРН28)**.

Вміти нести відповідальність за результати професійної діяльності у сфері фінансів, банківської справи та страхування **(ПРН30)**.

Виконувати професійні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування у міжнародному контексті **(ПРН31)**.

Операції банків та небанківських кредитних установ

Тип	Професійної та практичної підготовки за вибором студента
Код	К-34
Семестр	5
Загальна кількість кредитів/годин:	3 кредита / 90 год
Форма контролю	Залік
Викладач	к.е.н., Карпова Т.С.
Необхідні обов'язкові попередні та супутні навчальні дисципліни:	«Гроші та кредит», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Фінанси» Супутніми дисциплінами є «Гроші та кредит», «Фінанси»
Місце у структурно-логічній схемі:	К-34 викладається на третьому році навчання
Форми навчання:	лекції, практичні заняття, самостійна робота
Критерії оцінювання:	поточний контроль – 100 балів
Мова викладання:	українська

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Кредитні установи на ринку фінансових послуг (предмет, мета, завдання і роль дисципліни «Операції банків та небанківських кредитних установ»; кредитні установи: сутність та місце серед фінансових посередників; канки і небанківські кредитні установи як провідні суб'єкти фінансового посередництва; фінансова і банківська послуги; види послуг, які надаються банками і небанківськими кредитними установами; взаємозв'язок послуг та операцій кредитних установ; ринок послуг банківських і небанківських кредитних установ та його регулювання).

Операції з формування банківських ресурсів (економічна сутність і структура банківських ресурсів; власний капітал банку та його місце в сукупних ресурсах банку; функції та класифікація власного капіталу банку; формування власного капіталу банку; регулятивний капітал банку, його сутність та призначення; вплив регулятивного капіталу на формування власного капіталу банку; поняття залучених ресурсів банку; види вкладів та їх характеристика; договірне регулювання вкладних (депозитних) операцій; поняття та класифікація запозичених ресурсів банку; міжбанківський кредит та його роль у формуванні банківських ресурсів; рефінансування банків Національним банком України; запозичення банками коштів шляхом емісії власних боргових зобов'язань).

Операції банків з обслуговування грошового обороту (основи організації безготівкового грошового обороту; види рахунків, що можуть відкриватися банками своїм клієнтам; принципи організації банками розрахунково-касового обслуговування клієнтів; безготівкові міжгосподарські розрахунки, їх сутність та специфіка організації в товарних і нетоварних операціях; платіжні інструменти та їх класифікація; форми розрахунків за видами документів та способами платежів; характеристика окремих форм безготівкових розрахунків: платіжними дорученнями; платіжними вимогами-дорученнями; чеками; акредитивами; платіжними вимогами; векселями та ін.; розрахунки за допомогою систем дистанційного обслуговування; організація розрахунків з використанням платіжних карток; поняття та види платіжних карток, їх переваги та роль в організації грошового обороту; види операцій банків з платіжними

картами; поняття касових операцій, їх призначення та роль у діяльності банків і їх клієнтів. Класифікація касових операцій банків; порядок приймання банками готівки від клієнтів: через прибуткові каси, інкасаторські служби, підприємства зв'язку, банкомати)

Кредитні операції банків (класифікація банківських кредитів; принципи й умови кредитування; кредитний договір; оцінювання кредитоспроможності позичальника; форми забезпечення зобов'язань позичальника перед банком; кредитний ризик та способи його мінімізації порядок надання і способи погашення кредитів; плата за кредит та її диференціація. Етапи процесу банківського кредитування; контокорентний кредит і кредити «овердрафт». Кредитні операції банків у сфері вексельного обігу; споживчі та іпотечні кредити; особливості кредитування сільськогосподарських виробників; особливості операцій з довгострокового кредитування; лізингові, факторингові, форфейтингові операції банків; кредитний моніторинг; проблемні кредити).

Операції банків з цінними паперами (загальна характеристика діяльності банків на ринку цінних паперів. класифікація операцій банків з цінними паперами; банки в ролі емітентів, інвесторів, позичальників, фінансових посередників та інфраструктурних учасників ринку; емісія банками цінних паперів. інвестиційні операції банків з цінними паперами; характеристика банківських портфелів цінних паперів; ризики, притаманні інвестиційній діяльності банків, та методи управління ними; заставні операції банків із цінними паперами; професійна діяльність банків на ринку цінних паперів; діяльність з торгівлі цінними паперами, депозитарна діяльність).

Операції банків в іноземній валюті (сутність операцій банків в іноземній валюті; особливості правового регулювання операцій банків в іноземній валюті; класифікація операцій банків в іноземній валюті; способи і засоби здійснення міжбанківських операцій в іноземній валюті; торговельні операції банків в іноземній валюті; форми розрахунків між юридичними особами-резидентами і юридичними особами-нерезидентами під час здійснення зовнішньоекономічної діяльності за торговельними операціями; характеристика операцій, пов'язаних з використанням у міжнародних розрахунках: банківських переказів, інкасо, документарних акредитивів; контроль уповноважених банків за міжнародними розрахунковими операціями своїх клієнтів; неторговельні операції банків в іноземній валюті; операції з купівлі та продажу готівкової іноземної валюти та дорожніх чеків; ориймання на інкасо банкнот іноземних держав та іменних чеків; перекази іноземної валюти за дорученням та на користь фізичних осіб; операції банків з торгівлі іноземною валютою на міжбанківському ринку. Характеристика порядку здійснення операцій, пов'язаних з купівлею, продажем та обміном іноземної валюти).

Операції з надання окремих видів банківських послуг

(Гарантійні послуги банків. Класифікація банківських гарантій; авалування та акцептування векселів банками; посередницькі, консультаційні та інформаційні послуги банків; довірчі послуги банків; класифікація довірчих послуг; послуги банків зі зберігання цінностей; послуги банків з дорогоцінними металами та дорогоцінним камінням; фінансовий інжиніринг).

Операції небанківських кредитних установ (сутність та принципи діяльності кредитної спілки; майно кредитної спілки; капітал, резерви та інші фонди кредитної спілки; операції кредитних спілок та їх характеристика; ломбарди та правові основи їх діяльності; власні та залучені ресурси ломбарду; ломбардна операція; порядок видачі кредитів та оформлення застави; супутні послуги ломбарду; фінансові компанії: сутність та операції).

Операції кредитних установ із забезпечення фінансової стійкості

(фінансова стійкість кредитної установи та способи її забезпечення; операції із формування резервів (загальних, спеціальних, обов'язкових); операції із підтримання ліквідності; операції із забезпечення регуляторних вимог (норм).

Програмні результати навчання визначені в освітній програмі:

Вміння виявити особливості фінансово-економічних процесів у сфері грошових, фінансових і кредитних відносин, що відбуваються на макро- і мікрорівнях та їх можливий вплив на фінансову діяльність (ПРН2).

Здатність аналізувати, оцінювати фінансовий стан підприємств, комерційних банків, страхових компаній та інших фінансово-кредитних установ **(ПРН14)**.

Показати належний рівень знань у сфері фінансів, банківської справи та страхування, розуміння принципів фінансової науки, особливостей функціонування фінансових систем, фінансової термінології **(ПРН19)**.

Виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування **(ПРН28)**.

Вміти нести відповідальність за результати професійної діяльності у сфері фінансів, банківської справи та страхування **(ПРН30)**.

Виконувати професійні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування у міжнародному контексті **(ПРН31)**.